



Силабус
навчальної дисципліни
Сучасні інформаційні технології
2025-2026 навчальний рік

Освітньо-професійна програма Психологія
Спеціальність С4 Психологія
Галузь знань С Соціальні науки, журналістика та інформація
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Викладач (і)	Алексеева Ганна Миколаївна
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/fmkto/structure-fmkto/kaf-ktun/composition-ktun/alekseeva/
Контактний тел.	
Е-mail викладача:	alekseeva@ukr.net
Графік консультацій	ПН 14.30-16.30 СБ 14.30-16.30

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
4/120	20	20	80	екзамен

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: інформаційні технології, психологічна діяльність, цифрові ресурси, психологічне консультування, обробка даних.

Мета та предмет курсу: ознайомлення з інформаційно-технологічними засадами використання цифрових засобів у психологічній діяльності, їх можливостями, місцем і роллю у професійній практиці психолога, формування навичок роботи з цифровими ресурсами, засвоєння основних вимог до збору, аналізу та представлення психологічної інформації, а також ознайомлення з можливостями використання інформаційних технологій у процесі психологічного консультування та дослідження.

Предметом є вивчення та застосування новітніх інформаційних технологій у контексті психологічної діяльності та психолого-консультативної практики. Дисципліна охоплює широкий спектр тематик, від базових принципів роботи з цифровими ресурсами та інформаційними системами до використання інструментів

збору, обробки, аналізу та візуалізації психологічної інформації, а також вивчення сучасних цифрових підходів до організації психологічної допомоги, консультування та досліджень.

Компетентності та програмні результати навчання:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності :

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Опанування дисципліною «Сучасні інформаційні технології» забезпечить програмні результати навчання (ПР) (за стандартом):

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

Зміст курсу:

Тема 1. Соціальна інформатика: предмет та задачі курсу

Індустріальне, постіндустріальне, інформаційне суспільство. Критерії вступу суспільства в постіндустріальний, інформаційний період розвитку. Закон експоненціального зростання обсягу знань. Еволюція соціальних систем, діаграма Парето. Інформатизація суспільства — визначення поняття. Інформатизація як єдність процесів комп'ютеризації, медіатизації та інтелектуалізації. Основні теоретико-методологічні підходи до інформатизації. Інформатизація та сталий розвиток. Концепція інформатизації. Соціальна інформатика — визначення, предметне поле досліджень, методологічна роль у психологічній діяльності та дослідженнях.

Тема 2. Семантичні основи соціальної інформатики. Інформологія – загальна теорія інформації

Інформація — поняття. Коротка характеристика теоретичних концепцій і підходів до вивчення закономірностей інформаційного обміну: теорія інформації К. Шеннона, кібернетичний підхід Н. Вінера, логіко-семантичний підхід, прагматична концепція, біхевіористська модель інформації, логіко-прагматична модель

комунікації. Матерія, енергія, інформація, знання, зв'язок понять. Дані, інформація, знання — співвідношення понять. Формалізація знань: методи і прийоми, їх ефективність, порівняльний аналіз. Технологія, інформаційна технологія. Власне інформаційна технологія. Штучний інтелект, експертні системи — поняття та можливості використання у психологічній практиці та дослідженнях.

Тема 3. Соціальні комунікації: історія, сучасність, перспективи

Ресурсна та соціокультурна концепції інформаційного середовища як простору соціальних комунікацій. Типи обмінів у суспільстві. Матеріально-енергетичний та інформаційний обміни. Фази інформаційних обмінів у суспільстві. Усна, письмова, книжкова та цифрова фаза інформаційного обміну. Роль інформаційних технологій у розвитку психологічної комунікації, консультування та взаємодії з клієнтами. Системи штучного інтелекту, експертні системи — постановка задачі, підходи до її вирішення, області застосування у психології.

Тема 4. Інформаційні ресурси суспільства

Інформаційна криза початку 70-х років ХХ століття: передумови, зміст, симптоми у соціальній практиці, наслідки. Інформаційний ресурс — визначення поняття. Основні проблеми досліджень у галузі інформаційних ресурсів суспільства. Знання як національне багатство. Проблема «витоку мізків». Форми матеріалізації інформаційних ресурсів суспільства, зокрема психологічних та соціально-поведінкових даних. Проблема «електронізації» інформаційних фондів. Автоматизовані інформаційні ресурси. Фактографічні бази соціальних і психологічних даних.

Тема 5. Інформатизація суспільства: соціальні умови, передумови і наслідки

Технічний аспект соціальних передумов інформатизації. Передумови інформатизації в економічній, політичній, культурно-духовній і соціальній сферах суспільства. Вихідні умови й альтернативні варіанти розвитку процесу інформатизації. Вплив інформатизації на розвиток психологічної науки, практики консультування та надання психологічної допомоги.

Методи навчання:

методи організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів: словесні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, навчальна дискусія), наочні (ілюстрації, презентації), практичні (розв'язування задач, виконання вправ) з використанням засобів дистанційного навчання (інтерактивні відеоконференції і консультації на платформі Zoom та месенджери (Telegram, Viber);

пояснювально-ілюстративний; частково-пошуковий (евристичний); проблемний виклад навчального матеріалу; індуктивні, дедуктивні, метод аналогій, самостійна робота з науково-методичними джерелами та електронним навчально-методичним комплексом дисципліни.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять)

обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Навчальний курс передбачає лекційні і практичні заняття, самостійну та індивідуальну роботу здобувачів. За підсумками лекційних занять здобувачі мають підготувати відповідний конспект основних теоретичних питань навчального курсу. Практичні заняття передбачають усне опрацювання теоретичного матеріалу та дискусію за темою, а також розв'язування практичних задач. Підготовка завдань до самостійних та індивідуальних робіт здійснюється у друкованому або електронному вигляді за визначеним шаблоном (формат MicrosoftWord або PowerPoint) та передбачає усне опитування здобувачів за певною темою та результатами самостійного розв'язування задач протягом заняття або на груповій/індивідуальній консультації. Для зручного опрацювання здобувачами змісту курсу передбачено використання навчально-методичних матеріалів, розташованих на платформі Moodle у відповідній вкладці сайту БДПУ.

У рамках курсу ми дотримуємося загальних політик використання штучного інтелекту в освітній, викладацькій та науковій діяльності, відповідно до законодавства України, включаючи закони "Про авторське право і суміжні права", "Про національну безпеку України", "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі", а також національну Концепцію розвитку штучного інтелекту. Регулятивні положення також враховують стратегічні розвідки інших навчальних закладів, наприклад, стратегію розвитку Бердянського державного педагогічного університету.

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності, прийнятої в Університеті (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/03/akademdobrochesnist-_sayt.pdf). Не допускається академічний плагіат, фальсифікація і фабрикація даних, списування; забороняється використання здобувачами освіти додаткових джерел інформації під час оцінювання навчальних результатів (у тому числі засобами електронного зв'язку). Якщо у ході освітньої діяльності здобувач використовує інтернет-ресурси, штучний інтелект або інші джерела інформації, він має про це обов'язково вказувати (наводити відповідні посилання).

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

технічне (комп'ютер, проектор); програмне (PowerPoint, Excel, Word, Moodle); наочність (презентації у форматі PowerPoint).

Система оцінювання та вимоги:

- індивідуальне опитування;
- поточне тестування;

— екзамен.

Система оцінювання та вимоги:

Поточне тестування та самостійна робота					Екзамен	Сума
<i>T1</i>	<i>T2</i>	<i>T3</i>	<i>T4</i>	<i>T5</i>	50	100
10	10	10	10	10		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	A
78 – 89	B
65 – 77	C
58 – 64	D
50 – 57	E
35 – 49	FX (з можливістю повторного складання)
1 – 34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел

Базова

1. Максименко С. Д., Кокун О. М. Психологія особистості в умовах цифрового суспільства: навчальний посібник. – К., 2024. – 220 с.
2. Клименко В. В. Сучасні інформаційні технології в психологічній практиці: навчальний посібник. – 2023. – 180 с.
3. Панок В. Г., Романовська Д. Д. Психологічне консультування з використанням цифрових технологій. – 2025. – Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua>
4. Титаренко Т. М. Психологія життєвого світу особистості в умовах цифровізації суспільства. – 2024. – 200 с.
5. Карамушка Л. М. Психологія управління та організаційна психологія в цифрову епоху: навчальний посібник. – 2025. – Режим доступу: <https://elibrary.kubg.edu.ua>

Допоміжна

6. Савчин М. В. Психологія розвитку особистості в інформаційному суспільстві. – 2023.
7. Коваль І. А. Використання ІКТ у психологічній діагностиці та консультуванні // Психологічний журнал. – 2024.

8. Бандурка О. М. Психологія стресу та адаптації в умовах цифрового середовища. – 2025.
9. Василенко Л. М. Онлайн-консультування: психологічні особливості та етика. – 2024.
10. Дуткевич Т. В. Психологія спілкування в умовах цифрової взаємодії. – 2023.
11. American Psychological Association. Guidelines for the practice of telepsychology. – 2023. – <https://www.apa.org>
12. World Health Organization. Mental health and digital technologies. – 2024. – <https://www.who.int>
13. European Federation of Psychologists' Associations. Digital psychology and ethics. – 2023. – <https://www.efpa.eu>
14. OECD. Digital environments and mental well-being. – 2025. – <https://www.oecd.org>
15. UNICEF. Child and adolescent mental health in the digital age. – 2024. – <https://www.unicef.org>

Інформаційні ресурси

1. American Psychological Association (APA) – <https://www.apa.org>
2. World Health Organization (WHO) – <https://www.who.int>
3. National Institute of Mental Health (NIMH) – <https://www.nimh.nih.gov>
4. European Federation of Psychologists' Associations (EFPA) – <https://www.efpa.eu>
5. British Psychological Society (BPS) – <https://www.bps.org.uk>
6. PubMed (психологія та медицина) – <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>
7. PsycNET (APA PsycArticles, PsycINFO) – <https://psycnet.apa.org>
8. Google Scholar – <https://scholar.google.com>
9. ResearchGate – <https://www.researchgate.net>
10. Academia.edu – <https://www.academia.edu>
11. Directory of Open Access Journals (DOAJ) – <https://doaj.org>
12. SpringerLink – <https://link.springer.com>
13. ScienceDirect – <https://www.sciencedirect.com>
14. JSTOR – <https://www.jstor.org>
15. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського – <http://www.nbuv.gov.ua>
16. Електронна бібліотека НАПН України – <https://lib.iitta.gov.ua>
17. Українська спілка психотерапевтів – <https://usp.org.ua>
18. Українська психологічна асоціація – <https://upa.org.ua>
19. UNICEF (психічне здоров'я дітей) – <https://www.unicef.org>
20. Internet Archive – <https://archive.org>